

Tijekom 2019 godine matičarka I razine za arheološke zbirke održala je nekoliko sastanaka.

Zajedno s matičarima II razine organizirani su sastanci u Zadru, Puli, Splitu i Osijeku gdje su bili i arheolozi/muzealci iz Istre, Primorja i Kvarnera, Slavonije i Dalmacije.

Također je prisusvovala sastanku u Križevcima, u organizaciji MDC-a. Na poziv je boravila u Slavonskom Brodu te je posjetila novi izložbeni prostor u Novskoj.

U zajedničkim sastancima kolege su iznijele niz pitanja na koja su molili odgovore kako bi unaprijedili rad na građi i njenom dokumentiranju. Na sastancima je bilo riječi o raznim temama koje možemo podijeliti u nekoliko općih tema, a to su:

1. Inventarizacija
2. Studijske zbirke
3. Pohrana građe u muzejima od strane drugih osoba (nakon provedenih arh. istraživanja)
4. Pravilnici

1)

Na pitanja o inventarizaciji kolege su upućene na Smjernice koje su objavljene na web stranicima MDC-a, a također su upućeni da se jave ili u MDC ili u muzeje prve matične razine koji su nadležni za njihovu građu.

Na upit o registraciji muzejske građe kao kulturnog dobra upozoreni su na članak 8. u Zakonu u muzejima koji predviđa da sva inventirana građa postaje kulturno dobro RH. Kolege su pitale koji će biti kontrolni mehanizam tj. na koji način će moći provjeriti da li su zbirke dobro obradili, ponuđeno im je da zbirke pošalju na pregled Muzejskom dokumentacijskom centru.

Postavljeno je pitanje o procesu vrednovanja građe tj upisu financijske vrijednosti pojedinog predmeta. Prijedlog matičarke je da se prvo i najtočnije vrednuje arheološka građa koja najčešće biva posuđena prema drugim muzejima te mora imati realno izražene vrijednosti (i obzirom na svoju važnost, ali i police osiguranja koje se sklapaju pri odlasku građe na neku izložbu), a da ostalu građu gradiraju u odnosu na najreprezentativnije predmete. Matičarka naglašava da je Arheološki muzej u Zagrebu izradio Pravilnik o načinu procjene muzejske građe, koji bi mogao služiti kao ogledni primjerak (o tome više i uz točku 4).

2)

Mišljenje matičarke za arheološke zbirke je da se veći dio ulomaka, najčešće keramičke građe (zajedno s kostima, ljepom, uzorcima i sl.), koji su isključivo statistički relevantni za znanstvenu valorizaciju pojedinih nalazišta, izdvoje u studijsku zbirku / studijske zbirke, dok tek manji dio građe (uglavnom posebni nalazi – koji su već tako i izdvojeni od strane voditelja istraživanja i istraživačkih timova) dobiva inventarne oznake. Bitno je da svaki muzej uvrsti Studijske zbirke u svoje pravne akte (Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu). Predlaže se da se

nalazi koji su prikupljeni pri površinskim pregledima terena također izdvoje u studijsku zbirku.

Veliki problem na koji su kolege ukazali je nedostatak prostora za smještaj građe koja pristiže s terenskih istraživanja.

Sljedeći korak, nakon što se osnuju studijske zbirke, bila bi izrada Pravilnika ili Naputka o vođenju studijskih zbirki, a prijedlog matičarke je da se to izradi čim prije, odnosno početkom 2020. godine. Naime, potrebno bi bilo izraditi i Naputak/Smjernice za slijedeće aktivnosti:

- načinu vođenja arheološkog istraživanja i prikupljanja građe,
- načinu predaje građe u muzej,
- valoziranje i obrada građe u studijskim zbirkama (statistička obrada, signiranje, vaganje i sl.).

Želja i plan matičarke je da Pravilnici / Naputci / Smjernice budu napravljeni u koordinaciji sa Službom za arheološku baštinu i Službom za muzejsku djelatnost Ministarstva kulture.

3)

Ipak, najveći problem svih arheologa/muzealaca je to da muzeji ne posjeduju svu terensku arheološku dokumentaciju niti izvještaje s terenskih istraživanja koja bi zajedno s građom trebala biti predana od strane voditelja istraživanja te uvedena u sekundarnu dokumentaciju. Također građa koja stiže u muzeje, a potječe s arheoloških istraživanja insitucija ili privatnih firmi je često neoprana i nesignirana. Matičarka problem vidi u tome što neke ustanove i/ili privatne tvrtke koje vode arheološka istraživanja dobivaju pravo na privremenu pohranu od strane Konzervatorskog odjela, a teritorijalno nadležni muzej o tome nema informaciju. Na žalost, takva praksa dovodi do toga da dio građe i dokumentacije pravovremeno ne dolazi do nadležne ustanove u kojoj bi trebala biti trajna pohrana. Kako muzej ne raspolaže podacima o tome tko vrši istraživanja, nije niti u mogućnosti tražiti trajnu pohranu građe.

4)

Uz gore navedene glavne probleme, dotakli smo se i nekih općih tema. Matičarka je navela kako je Arheološki muzej u Zagrebu izradio Pravilnik o uvjetima i protokolu usluga identifikacije predmeta, kao i Pravilnike o načinu stjecanja muzejske građe i načinu procjene muzejske građe, koji bi bilo dobro da imaju svi muzeji. Matičarka je također naglasila da AMZ, kao matični muzej I razine, često pomaže ne samo kod stručnih pitanja već i kod pravnih regulativa.

Na sastancima je bilo riječ i o novom Pravilniku o sadržaju i vođenju muzejske dokumentacije jer postojeći ne odgovara svojim sadržajem smjernicama inventarizacije i nije usklađen s novim Zakonom o muzejima. Ponovno se istaklo da u postojećem pravilniku još uvijek stoji pravilo jedan inventarni broj jedan predmet te da su muzeji dužni voditi jedinstvenu inventaru knjigu što arheološkim muzejima zadaje mnogo problema, posebno institucijama s vrlo dugom tradicijom i odvojenim inventarnim knjigama. Kao veliki problem

istaknuto je i pitanje obavezne revizije građe svakih 5 godina što je kod velikih arheoloških zbirki nemoguće izvršiti.